

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. V. Alia quædam inquiruntur circa causalitatem Sacramentorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

non sunt tā-
m con-
ditiones, nec
supponunt,
sed sunt mo-
tivum ad
conferendam
gratiam.

rendam gratiam, sed sunt illud quod primò mo-
vet Deum ad gratiæ collationem. Sunt verò
Sacramenta causæ morales instrumentales, tum
quia instrumenta Christi, qui per sua merita est
causa moralis principalis, ut supra vidimus ex
Tridentino sess. 6. cap. 7. tum quia sicut prorex
est substitutum & instrumentum quoddam, quo
Rex in administratione Reipublicæ utitur, ita
Sacerdos vel alius minister Sacramenti se habet
respectu Christi, unde etiam sicut Sacerdos ipse,
ita omnia, quibus in hoc ministerio utitur, sunt
instrumenta respectu ejusdem Christi.

XI.
Quo tempore
Sacramen-
ta conferant
gratiam.

Quæres tertio: Quo tempore Sacramenta
conferant gratiam? Sermo est quando cum de-
bita dispositione suscipiuntur, quo enim tem-
pore Sacramenta fide suscepta gratiam conferant,
dicitur postea. Sermo etiam est de sola gratiâ
habituali, gratiæ siquidem actuales, seu auxilia
peculiariora ex vi Sacramentorum collata, non ita-
tim semper dantur quando Sacramentum susci-
pitur, licet suscipiens tunc non ponat obicem,
sed postea tempore opportuno conferuntur, ut
per Sacramentum Confirmationis datur postea
confirmatio auxilium speciale ad confitendam fi-
dem quando datur occasio, & idem est de Sacra-
mento Ordinis, Matrimonii, &c. quando autem
Sacramenta suscipiuntur, conferuntur solum jus ad
tale auxilium debito tempore obtinendum. Cha-
racter verò in Baptismo, Confirmatione, &
Ordine tunc imprimitur, quando Sacramentum
conferuntur.

XII.
Quo sensu
dicat Conci-
lium Triden-
tinum homi-
nes interdū
justificari
per votum
Sacramenti.

Sermo itaque est de gratiâ habituali, de quâ
affirmant aliqui apud Suarez disp. 8. sect. 1. &
Coninck quaest. 62. art. 1. dub. 4. Sacramenta
antequam sint, conferre subinde gratiam, quod
nimis Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 4.
& alibi dicat homines nonnunquam justificari per
votum Sacramenti. Sed mens Concilii tantum
est, gratiam tunc dari ex opere operantis intuitu
actus alicujus boni, quem vocat Concilium vo-
tum Sacramenti. Si autem tunc Sacramentum
gratiam conferret, sufficeret sola atritio, hæc
enim est dispositio sufficiens. Contritio verò ita
causat gratiam, ut eam causet sive Sacramentum
sequeretur, sive non, ergo non confert eam tunc
Sacramentum.

XIII.
Obiic. Passio
Christi gra-
tiam contu-
lit antiquâ
esset, ergo
idem passio-
ne possunt
Sacramen-
ta.

Dices: Passio Christi contulit gratiam antiquis
Patribus, antequam esset, quidni ergo idem di-
cemus de Sacramentis, præsertim nos, qui so-
lum in iis ponimus causalitatem moralem. Res-
pondetur, hoc argumentum probare, potuisse
Christum hoc instituisse, nempe ut intuitu Sacra-
menti nondum positi, sed solum postea ponendi
daretur gratia, defacto tamen non habemus fun-
damentum dicendi ita esse, cum solum ratione
Sacramenti positi gratia promittatur. Aliud ve-
rò est de passione Christi, quia ex ordinatione
Dei, Christus solus eam subire debebat pro om-
nium hominum salute, ac proinde etiam præce-
dentibus prodesse debuit, at Sacramenta insti-
tuta sunt ut sumantur à singulis, & ut non aliis,
quam suscipientibus profint.

XIV.
Et instanti
conferri Sa-
cramentum
gratiam,
quo verum
est dicere
Sacramen-
tum esse co-
suetudinem.

Existimo itaque cum Suariorum disp. 8. sect. 2.
& Ultimus ergo, Coninck quaest. 62. art. 1. dub. 4.
num. 62. & aliis, Sacramentum conferre gra-
tiam eo instanti, in quo jam verè dici potest esse
consummatum & completum. Ratio est, quia
à Theologis communiter dicitur dari gratiam in-
tuitu Sacramenti positi, Sacramentum autem non
est positum aut perfectum ante illud instans, si-
cut si Deus decrevisset dare aliquid ubi talis hora

est completa aut perfecta, in ultimo instanti il-
lius horæ dare illud deberet. Quamvis etiam Sa-
cramenta, quæ in actione consistunt, sint entia
successiva, non tamen sunt sicut aliæ res succes-
sivæ, quæ essentialiter sunt tales, ut motus & tem-
pus, tempus enim tunc solum dicitur esse, quan-
do aliquid illius est positum, & aliquid tunc po-
nendum: aliter autem se res habet in Sacramen-
to, hoc enim quamdiu aliquid illius est ponend-
um, nondum est, ubi verò omnia requisita tam
ex parte materiæ, quam formæ sunt posita, Sa-
cramentum est, & confert effectum: quod etiam
de illis mensuris motus, quæ terminum involvunt,
quales sunt hora, dies, annus, &c. verum est.

Dices: Entia successiva non incipiunt per pri-
mum sui esse juxta Philosophos, ergo non potest
poni Sacramentum in instanti, ut nos asserimus.
Respondeo, res successivas in opere completo
seu perfecto posse incipere per primum sui esse,
sicut de horâ diximus, licet enim ponatur & fluat
successivè, terminatur tamen & completur in in-
stanti. Quando ergo tantum aquæ in Baptismo
contigit corpus, ut censeatur illud ablucere, &
ultima illa syllaba ita pronuntiata est, ut sufficiat
ad significationem, conferuntur gratia, etiam si pos-
tea adhuc perseveret infusio aquæ & syllabæ illius
prolatio, omnis enim ulterior infusio & pronun-
ciatio perinde se habet atque si non esset.

XV.
Obiic. Entia
successiva
non incipiunt
per primum
sui esse.

SECTIO QUINTA.

Alia quædam inquiruntur circa causa-
litate Sacramentorum.

Quæres quarto, quem effectum conferant
Sacramenta? In primis omnia causant gra-
tiam habitualem simul cum habitibus infusis cha-
ritatis, & aliarum virtutum supernaturalium in
animabus ritè suscipientium, seu non ponentium
obicem: ita Theologi omnes, & ex ipsâ defini-
tione Sacramenti constat, nempe quod sit signum
sensibile, ad nostram justificationem institutum.
Deinde definitur hoc in Florentino, in decreto
ad Armenos, ubi dicuntur novæ legis Sacramen-
ta, & continere gratiam, & dignè suscipientibus
conferre. Idem habetur in Tridentino sessio-
ne 7. can. 6. 7. & 8.

I.
Sacramenta
omnia gra-
tiam & vir-
tutes infusas
conferunt
dignè ea sus-
cipientibus.

Deinde tria Sacramenta Baptismus scilicet,
Confirmatio, & Ordo animæ characterem im-
primunt indelebilem: ita Florentinum citatum,
& Tridentinum sess. 7. can. 9. & sess. 23. can. 4.
qua de causâ iterari non possunt, ut ibidem tra-
ditur.

II.
Baptismus,
Confirmatio,
& Ordo
imprimunt
characterem.

Præter hæc verò, singula Sacramenta confe-
runt gratiam quandam, quæ sacramentalis dicitur,
estque unicuique propria, ut declarat Flo-
rentinum in decreto Eugenii: sicut enim Sacra-
menta in se sunt diversa, ita & ad diversos fines
instituantur, & consequenter diversam gratiam
conferunt ad peculiarem finem, ad quem insti-
tuuntur Sacramenta, conducentem, quid verò
sit hæc gratia dubitant Auctores.

III.
Singula in-
super Sacra-
menta con-
ferunt pecu-
liarem quâ-
dam gratiam
quæ Sacra-
mentaliter ap-
pellatur.

Quidam asserunt gratiam sacramentalem esse
habitum quandam peculiarem, intuitu cujusque
Sacramenti infusum. Verius tamen est quod as-
serit Suarez hic, disp. 7. sect. 3. Coninck art. 2.
& alii, gratiam sacramentalem non consistere in
aliquo habituali, sed in specialibus quibusdam,
& abundantioribus auxiliis actualibus, intuitu
Sacramen-

IV.
Quidnam
sit hæc gra-
tia Sacra-
mentaliter.

Sacramenti opportuno tempore collatis, ad quæ, quando quis recipit Sacramentum, acquirit jus quoddam peculiare. Ratio est, quia gratia sacramentalis est illa, quæ peculiari modo iuvat inclinando ad virtutem aliquam, puta professionem fidei faciendam, castitatem conjugalem servandam, &c. habitus autem supernaturales, cum sint per modum potentia, dant simpliciter posse, non inclinant, ergo egemus peculiari aliquâ inclinatione, quæ vel in illustratione intellectus, vel voluntatis motu, secundum diversas opiniones consistit.

V. Deinde: Quod non sit opus aliquid habituale (characterem excipio) per Sacramenta infundi, probatur; antecedenter enim ad multa Sacramenta infunduntur principia habitualia omnium virtutum, ergo nullus est habitus infundendus per illud Sacramentum, unâ quippe cum gratiâ habituali, quâcumque demum ratione hæc infundatur, simul infunduntur omnes habitus supernaturales. Nec satisfaciunt si quis dicat intensiorem habitum unius alicujus virtutis, professionis fidei exempli gratia, per confirmationem infundi, quàm per Baptismum, primò enim hoc non sufficit ad diversitatem Sacramentorum, & effectuum, quos conferunt: Deinde habitus supernaturales omnes, sicut cum gratiâ semper infunduntur, ita quoad intensiorem sequuntur intensiorem gratiæ; si ergo non confirmatus habeat plus gratiæ, quàm confirmatus, etiam habebit intensiorem habitum fortitudinis, seu virtutis ordinatæ ad profitendum fidem.

VI. Hæc tamen specialia & abundantiora auxilia, quæ per Sacramentum conferuntur, non eam connexionem habent cum illo, ut per alia etiam media obtineri non possint, sicut & ipsa gratia habitualis, licet per Sacramenta conferatur, non tamen ita iis alligatur, ut sine illis acquiri non possit. Unde quis non confirmatus potest per orationem, & alia ad hoc intentum adhibita abundantius auxilium ad fidem in persecutione, & periculo illius negandæ confirmandam à Deo obtinere, quàm habet alius confirmatus, qui hujusmodi media non adhiberet. Nec tamen hinc sequitur Sacramentum Confirmationis esse superfluum, iuvat enim ad hujusmodi auxilia ex speciali quodam titulo, & sine peculiari illâ operantis impetratione habendâ, & ex opere, ut aiunt, operato.

VII. Quæres quintò: Quid sit conferre gratiam ex opere operantis, & operato. Respondeo cum Vasquez hic, disp. 131. cap. 1. & Suarez disp. 7. sect. 1. tunc conferri gratiam ex opere operantis, quando intuitu solius operis meritorii, saltem de congruo, seu dispositionis subjecti præcisè datur, ita ut danda fuisset, licet nihil aliud fuisset positum: Ex opere verò operato tunc datur gratia, cum vel non omnino attenditur meritum suscipientis, ut in Baptismo parvulorum, vel subinde actus aliquis bonus requiritur per modum dispositionis ex parte suscipientis, ut in Sacramento Pœnitentiæ attritio, non tamen ratione illius data fuisset gratia, sed exigitur ulterius opus aliquod, quod parum refert sitne bonum & meritorium, an non, imò potest esse malum & demeritorium, ut si Sacerdos intentione malâ, etiam mortaliter, absolvat, aut baptizet, ubi clarum est dari gratiam absoluto & baptizato, non ex opere operantis, cum nullum opus meritorium sufficiens ad gratiam obtinendam ponatur, sed ex opere operato, intuitu

tu nimirum operis illius externi, quod ex se nullam habet cum gratiâ proportionem.

Declarari hoc potest exemplo satisfactionis; sicut enim mereri, ita & satisfacere quis potest pro pœnâ peccatis debitâ, vel ex opere operantis per opera bona & meritoria, vel ex opere operato per indulgentias. In hoc verò postremo modo satisfaciendi non spectatur utrûm opus sit meritorium, seu in individuo bonum, an non, unde ut docet Suarez tomo quarto in tertiam partem, disp. 52. sect. 6. cum communi Theologorum, & videtur opinio Sancti Thomæ in quarto, dist. 20. quæst. 1. art. 3. sufficit ad indulgentiam quod sit opus honestum in specie, sicut licet in individuo vitietur opus illud circumstantiâ aliquâ malâ, & reddatur venialiter peccaminosa; adhuc sufficit ad lucrandum indulgentias. Unde si injungatur largitio eleemosynæ, licet quis illam ob vanam gloriam, vel humanos respectus largiatur, si habeat animum opus illud præstandi ob intentionem indulgentiarum, illas lucrabitur. Imò aliquando moraliter videtur impossibile ut opus injunctum pro lucrandis indulgentiis, sit ita usquequaque bonum, ut ex parte saltem circumstantiis quibusdam malis non vitietur, ut si injungatur concio audienda, aut aliquid hujusmodi. Sicut ergo opus ex suo genere bonum, licet malè fiat, sufficit juxta communem sententiam ad implendum præceptum, ita & ad lucrandas indulgentias, quod enim potest præcipi, potest ob honestum finem injungi, & exigi, idque eodem modo.

VIII.

Præsentem questionem de Sacramento, cum modo declarare videtur satisfactio per merita, & per indulgentias.

SECTIO SEXTA.

Utrum Sacramenta omnia conferant æqualem gratiam.

Q UÆSTIO procedit de Sacramentis ejusdem rationis, quid enim de Sacramentis diversæ rationis sentiendum sit, dicitur in fine sectionis, ubi peculiaris est difficultas in Sacramento Eucharistiæ, quod cum Sacramentorum omnium absque omni comparatione sit præcipuum, utpote quod Christum ipsum Deum & hominem in se continet, ut dignitate, ita & efficacia Sacramenta cætera multis gradibus excedit. Quantam verò gratiam in actu secundo suscipientibus conferat, loco dicto declarabitur. Præsentem ergo controversiam versatur circa Sacramenta ejusdem rationis, seu numero tantum, non specie diversa, utrum scilicet Baptismus, vel parvulis ratione necdum utentibus, vel adultis æqualem dispositionem habentibus æqualem conferat gratiam.

Prima sententia est negativa: Ita Gabriël in quarto, dist. 4. quæst. 2. art. 2. concl. 7. Paludanus in 4. dist. 4. quæst. 1. Caietanus q. 64. art. 1. in idem propendere videtur Scotus in 4. dist. 4. quæst. 7. & Major quæst. 3. Non tamen eodem modo procedunt hi Auctores; quamvis namque inæqualem interdum gratiam in eorundem Sacramentorum susceptione, vel ubi nulla præcedit dispositio, ut in infantibus, vel ubi æqualis, ut in quibusdam adultis, conferri omnes asserant, Gabriël nihilominus majorem hanc gratiam, non virtutè Sacramenti, sed ex merâ Dei benevolentia, Scotus, & Caietanus, vel ex devotione Ministri, vel ex Dei prædestinatione ad majorem gloriam, ad quam major gratia in viâ est dispositio, dari affirmant.

I.

Difficultas procedit de Sacramentis ejusdem rationis.

II.

Prima sententia docet, Sacramenta numero tantum distincta, interdum conferre gratiam inæqualem.

Secunda